

JAUNĀKĀ LITERATŪRA

UZZIŅU LITERATŪRA

Okupētās Latvijas administratīvi teritoriālais iedalījums: Vēsturiskās uzzīņas un pārvaldes iestāžu arhīvu fondu rādītājs (1940–1941, 1944–1990). Zinātniska arhīvu rokasgrāmata / Izd. sagatav. D. Bērze u.c. – Rīga: Latvijas Valsts arhīvu generāldirekcija, 1997. – 480 lpp.

ISBN 9984-9256-0-9

Rokasgrāmata sniedz sistematizētas ziņas par katru Latvijas administratīvi teritoriālo vienību padomju okupācijas laikā no 1940. līdz 1941. gadam un no 1944. līdz 1990. gadam. Šo izdevumu veido piecas nodaļas, katra no tām satur ziņas par vienas grupas administratīvi teritoriālajām vienībām. Pirmā nodaļa ietver ziņas par Latvijā 1952. un 1953. gadā esošajiem apgabaliem. Otrā nodaļa sniedz informāciju par aprīņķiem, kas pastāvēja līdz 1949. gadam. Trešajā, grāmatas visapjomīgākajā nodaļā iekļautas ziņas par ciemiem, kas tika izveidoti 1945. gadā, bet ceturtajā nodaļā apkopots izziņas materiāls par pagastiem, kurus likvidēja 1949. gadā. Piekta nodaļa sniedz informāciju par pilsētām.

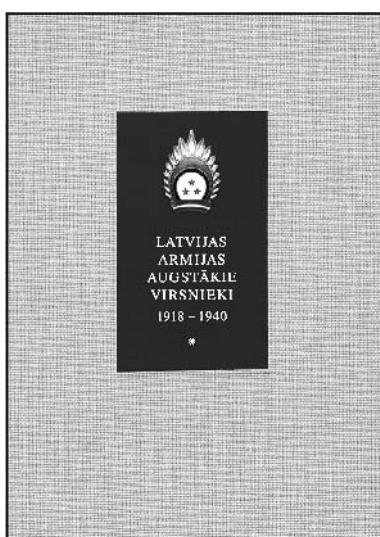
Par katru administratīvi teritoriālo vienību sastādītā uzzīņa ietver informāciju par tās nosaukumu, izveidošanas laiku, administratīvi teritoriālo pakļautību, ārējo robežu izmaiņām, iekļaušanu citā administratīvi teritoriālajā vienībā un likvidēšanas laiku, kā arī arhīva nosaukumu un fondu, kur glabājas konkrētās administratīvi teritoriālās vienības darbaļaužu deputātu padomes izpildu komitejas dokumenti.

Grāmatu papildina vēsturiskais ievads un uzzīņas minēto administratīvi teritoriālo vienību alfabētiskais rādītājs.

Latvijas armijas augstākie virsnieki. 1918–1940: Biogrāfiska vārdnīca / Sast. Ē. Jēkabsons, V. Ščerbinskis. – Rīga: Latvijas Valsts vēstures arhīvs, 1998. – 527 lpp.: il. ISBN 9984-510-17-4

Vārdnīcā ietvertas Latvijas Republikas visu 792 augstāko virsnieku, sākot no pulkvežiem-leitnantiem un komandkapteiniem, un kara ierēdņu, sākot no II šķiras kara ierēdņiem, biogrāfijas. Tās satur ziņas par dzimšanas un miršanas datiem, Latvijas armijā

OKUPĒTĀS LATVIJAS
ADMINISTRATĪVI TERITORIĀLAIS
IEDALĪJUMS:
VĒSTURISKĀS UZZIŅAS UN
PĀRVALDES IESTĀŽU
ARHĪVU FONDU RADĪTĀJS
(1940 – 1941, 1944 – 1990)

sasniegto militāro pakāpi, kā arī izglītību, dienesta gaitām Krievijas vai citas valsts armijā un dažādos bruņotos grupējumos, piedalīšanos karadarbībā, dzīvesvietām un nodarbošanos civilajā dzīvē. Biogrāfijās sniegtā arī informācija par virsnieka dienestu Latvijas bruņotajos spēkos un turpmākajām dzīves gaitām līdz padomju okupācijas laikam, kā arī vēlāk. Norādīti arī saņemtie apbalvojumi un iekļautas zināmās ziņas par virsnieka ģimenes stāvokli.

Virsnieku biogrāfijas sastādītas, izmantojot līdz šim iznākušos enciklopēdiskos un biogrāfiskos izdevumus, vēstures literatūru, kā arī muzeju un arhīvu materiālus. Ikvienā biogrāfijā ietvertas ziņas no Latvijas Valsts vēstures arhīva Latvijas armijas štāba personu lietu kolekcijas (5604. f.). Lielākajai daļai virsnieku grāmatā publicētas arī fotogrāfijas.

Biogrāfiskajā vārdnīcā iekļauts arī pētījums par Latvijas armijas augstākās virsniecības izveidošanos un tās gaitām līdz pat mūsu dienām, kā arī informatīvi skaidrojoša satura pielikums.

Grāmata ieguvusi otro vietu Latvijas konkursā "Skaistākā grāmata'98" zinātnisko un mācību izdevumu grupā.

Latvijas jūrniecības vēsture. 1850–1950:
Enciklopēdija / Galv. red. I. Bernsone. – Rīga:
Rīgas vēstures un kuģniecības muzejs; Preses
nams, 1998. – 328 lpp.: il.

ISBN 9984-00-301-9

Enciklopēdijā apkopoti materiāli par 100 izcilākajiem latviešu jūrniecības gadiem – par laiku, kad, Krišjāņa Valdemāra aicināti, latvieši sāka būvēt tāljūras buriniekus un mācīties jūrskolās, kad nodibinājās neatkarīgā Latvija un radīja savu tirdzniecības floti, līdz laikam, kad Latvijas valsts beidza pastāvēt un pasaules jūrās pārstāja skanēt latviešu valoda. Grāmatu ievada I. Bernsones, A. Cekula, I. Kārkliņas, A. Miklāva, A. Popes apcerējums par latviešu jūrniecības vēsturi.

Enciklopēdiju veido trīs daļas. Pirmajā – "Kuģnieki" iekļautas 1173 profesionālo jūrnieku biogrāfijas, kurās dotas īsas ziņas par jūrnieka

dzīvi, izglītību un kuģiem, uz kuriem viņš braucis vai arī bijis to īpašnieks. Otrā daļa "Kuģi" sniedz informāciju par 315 latviešu kuģu likteņiem. Trešajā daļā "Kuģniecība" ievietoti apraksti par jūrskolām, ostām, bākām un kuģniecības un zvejniecības

organizācijām, muzejiem, kuģu būvētavām, burāšanas attīstību, buriniekus būvi Latvijā, jūrniecības preses izdevumiem. Tajā atrodama informācija arī par jūrniecības vēsturē īpaši nozīmīgiem notikumiem, piemēram, ekspedīcijām un atklājumiem.

Ekciklopēdiju noslēdz tajā minēto personu un kuģu saraksts, kā arī kopsavilkumi svešvalodās.

Veidojot enciklopēdiju, izmantoti Latvijas un ārzemju arhīvu un muzeju fondi, privāto kolekciju materiāli, statistikas krājumi, reģistri, jūrnieku un jūrniecības darbinieku, viņu radinieku atmiņu stāstījumi, ekspedīcijas jūrmalas ciemos savāktie materiāli, literatūra un preses izdevumi par jūrniecības vēsturi.

Grāmatu bagātina kvalitatīvas un informatīvi vērtīgas ilustrācijas.

Izdevums Latvijas konkursā "Skaistākā grāmata'98" atzīts par Viskaistāko grāmatu.

VĒSTURES AVOTI

Atskaņu hronika / No vidusaugšvācu val.
atdzejojis V. Bisenieks; Ē. Mugurēviča priekšv.;
Ē. Mugurēviča un K. Klaviņa komentāri. – Rīga:
Zinātne, 1998. – 389 lpp.: il.
ISBN 5-7966-1182-8

Atskaņu hronika, tāpat kā Indriķa hronika, ir nozīmīgs rakstītais viduslaiku vēstures avots. Tā vēsti par vācu krustnešu un Baltijas vietējo tautu varonīgajām cīņām. Atskaņu hronikas autora galvenais temats ir kristīgās ticības izplatīšana pagānu vidū un tā laika katoļu baznīcas kara misijas atainojums. Hronikā aprakstītie militārie notikumi un ordeņa dalība tajos skaidrota kā kalpošana Dievam un svētajai Marijai. Arī šī hronika tās uzrakstīšanas laikā piederēja pie literatūras, kas ordeņa pilīs tika lasīta priekšā ēdienreizēs ordeņbrāļiem, lai vairotu viņu kaujas sparu.

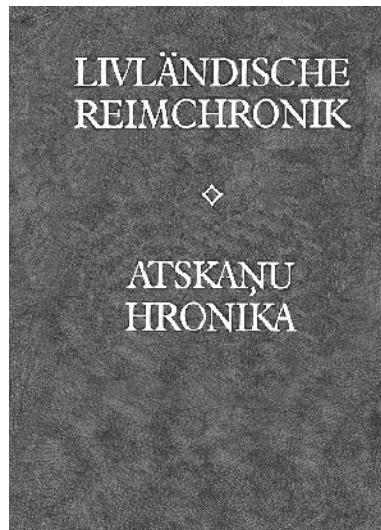
Atskaņu hronikā ietvertais izziņas materiāls ir plaši izmantots 13. gs. vēstures pētījumos. Tas sniedz ticamas ziņas par Livonijas ordeņa cīņu pret kuršiem, zemgaļiem un lietuvjiem, kā arī par Vācu ordeni.

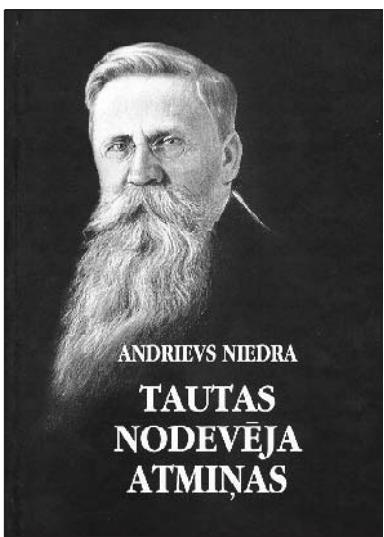
Šajā izdevumā Atskaņu hronikas teksts publicēts paralēli oriģinālvalodā un latviešu atdzejumā. Grāmatā ievietots arī Ē. Mugurēviča zinātnisks priekšvārds, kas raksturo situāciju Eiropā un Baltijā 11.–13. gs. un krusta karu gaitu un rezultātus.

Priekšvārdā aplūkota arī pašas Atskaņu hronikas vēsture – zināmā informācija par tās autoru, rokrakstiem, publikācijām, tulkojumiem latviešu valodā u.c.

Izdevumā iekļauts arī atdzejotāja V. Bisenieka priekšvārds, kurā skaidrotas Atskaņu hronikas dzejas formas īpatnības.

Grāmatu papildina arī komentāri, ilustrācijas un rādītāji.

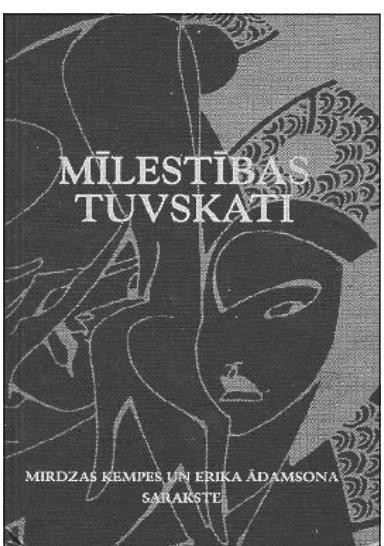
Niedra Andrievs. Tautas nodevēja atmiņas:
Piedzīvojumi cīņā pret lieliniecismu / Red. priekšv.;
S. Cielavas, A. Mieriņas un A. Varslavāna
komentāri. – Rīga: Zinātne, 1998. – 453 lpp.
ISBN 5-7966-1144-5

Atmiņu autors Andrievs Niedra (1871–1942) ir mācītājs, pazīstams rakstnieks un dzejnieks, kā arī politiskais darbinieks. 1919. gadā viņš bija K. Ulmaņa valdībai opozīcijā esošās Latvijas valdības Ministru prezidents. Vēlāk Latvijas Republikā tiesāts par savu politisko darbību un 1926. gadā izraidīts no valsts.

Grāmata aptver laika posmu no 1917. līdz 1919. gadam. Tajā detalizēti izklāstīti ievērojamākie politiskie notikumi Latvijā, kā arī raksturoti politiķi un karavadoņi. Autors tos vērtē no sava skatījuma, kā arī analizē savu lomu šajos procesos. Atmiņās sniegti bagāts faktu materiāls, kas raksturo Latvijas

iedzīvotāju dzīvi un ikdienu bargajos gados. A. Niedra šajā darbā izklāsta savus politiskos uzskatus, sniedzot to teorētisko pamatojumu. Šie memuāri ir nozīmīgs Latvijas vēstures izziņas avots, kas ne tikai apkopo vērtīgu politiskās vēstures materiālu, bet arī sniedz šī sarežģītā laikmeta kopainu.

Grāmatu bagātina zinātniskie komentāri, kuros dota izsmēloša informācija par atmiņu tekstā minētajām personām un faktu skaidrojums, kas palīdzēs izprast aprakstīto vēsturisko situāciju un notikumus.

Mīlestības tuvskati: Mirdzas Ķempes un Erika Ādamsona sarakste / Sast. A. Konste. – Rīga: Pils, 1998. – 206 lpp.: il.
ISBN 9984-9185-2-1

Grāmatā ievietota dzejnieku, dzīvesdraugu un vienkārši tuvu cilvēku vēstules, kas rakstītas 30. un 40. gados. Vēstules ir ļoti intīmas, personiskas un atklātas. Šī publikācija veido divu cilvēku, spilgtu dzejnieku M. Ķempes un E. Ādamsona savstarpējo attiecību atklāsmi – gan sapratni, gan viņu domstarpības un ķildas. Daudzas vēstules pārsteidz arī ar savu erotisko saturu.

Šī M. Ķempes un Ē. Ādamsona sarakstes kolekcija glabājas Raiņa Literatūras un mākslas vēstures muzejā. Grāmatā iekļautas arī vienpadsmīt E. Ādamsona vēstules no dzejnieka Māra Čaklā privātās kolekcijas. M. Ķempes un E. Ādamsona vēstuļu publikāciju ievada Z. Skujiņa apcere par

abiem dzejniekiem "Ziedēšana un augļi jeb Mīlestības tuvskati". Z. Skujinš raksta: "Cilvēku attiecības garos laika posmos atgādina arhitektūras piemineklus. Vērtīgo pamatbūvi laiks mēdz ietērpt piebūvēs, paplašinājumos, izvirzījumos, sānbūvēs. Pēc gadiem atklājas, ka papildinājumi ir nenozīmīgi, sīki – vienkārši nojaucami. Un tad atkal ieraugām pārsteidzošo sākumu."

Šis vēstuļu krājums uzskatāms par savdabīgu ieskatu ne tikai divu izcilu personību M. Ķempes un E. Ādamsona dzīvē, domu un uzskatu pasaulei, bet arī sava laika kultūras un politiskās dzīves vidē.

Latviešu leģions: Varoņi, nacisti vai upuri? / Sast. A. Ezergailis. – Rīga: Latvijas vēstures institūta apgāds, 1998. – 127 lpp.

ISBN 9984-601-25-0

Šī publikācija ir 1997. gadā iznākušā dokumentu krājuma "The Latvian Legion: Heroes, Nazis or Victims?" tulkojums latviešu valodā. Grāmatas uzdevums ir sniegt vēstures dokumentus, kas palīdzētu izvērtēt Latviešu leģiona izcelsmi un tā lomu vēsturē. Galvenais jautājums, uz kuru atbildi palīdz atrast arī šis izdevums: vai Latviešu SS brīvprātīgais leģions patiešām bija SS un "brīvprātīga" militāra vienība? Krājumā ir iekļauti galvenokārt Amerikas Savienoto Valstu Nacionālā arhīva OSS (*Office of Strategic Services* – Stratēģisko dienestu pārvalde) nodaļas (*Latvian Waffen SS-2F 01 51 18*) materiāli. Grāmatā publicētie dokumenti sakārtoti piecās daļās. Pirmajā ietvertas liecības, kas raksturo situāciju Latvijā 1943. gadā. Piemēram, ASV sūtņa Zviedrijā Heršela V. Džonsona savāktās ziņas un ģenerāļa R. Bangerska paskaidrojums par Latviešu leģiona dibināšanu un savu līdzdalību tajā.

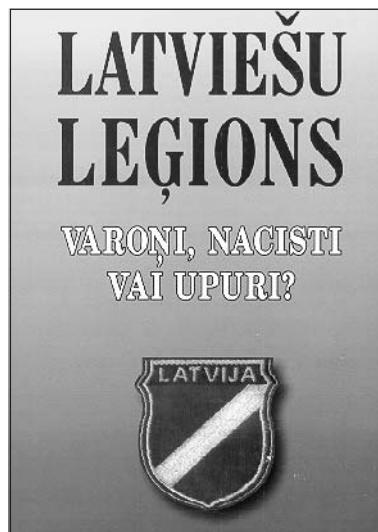
Otrajā nodaļā ievietoti vairāki argumentējoši raksti, kas adresēti Apvienoto Nāciju Palīdzības un rehabilitācijas administrācijai (UNRRA) un sabiedroto militārajām iestādēm, par leģiona patieso būtību.

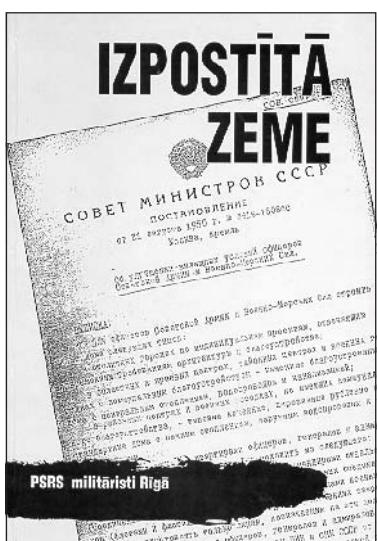
Trešā nodaļa apkopo dokumentus par leģiona izcelsmi un tā saistību ar vācu SS.

Ceturta sniedz dokumentus par karagūstekniem un viņu tiesībām uzturēties bēglu nometnēs.

Piektajā nodaļā iekļauta sarakste starp Latvijas sūtni ASV J. Feldmani un galveno UNRRA pārstāvi Hariju N. Rozenfīldu.

Dokumentu krājuma pielikumā publicēti divi dokumenti – PSRS valsts drošības tautas komisāra V. Merkulova 1943. gadā sagatavotais slepenais ziņojums toreizējiem Padomju Latvijas un partijas vadītajiem J. Kalnbērziņam un V. Lācim par latviešu leģiona formēšanu un Stokholmas universitātes Baltijas studiju institūta zinātniskā līdzstrādnieka K. Kangera 1998. gada 27. aprīlī sagatavotās piezīmes par jautājumu kompleksu "Latviešu leģions", kas tika iesniegtais Latvijas Ārlietu ministrijai.

Izpostītā zeme: PSRS militāristi Rīgā / Sast. un priekšv. autors J. Riekstiņš. – Rīga: Latvijas Valsts arhīvs, 1998. – 254 lpp.

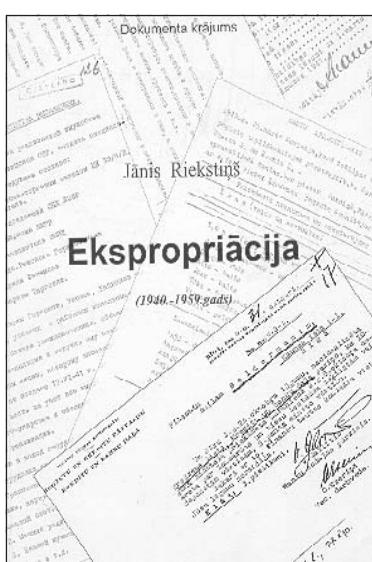
ISBN 9984-9063-0-2; ISBN 9984-9063-5-3

Grāmata noslēdz Latvijas Valsts arhīva sagatavoto vēstures dokumentu krājumu kopu "Izpostītā zeme". 1995. gadā arhīvs publicēja krājuma pirmo daļu, kura apkopoja dokumentus par PSRS okupācijas armijas nodarītajiem zaudējumiem Latvijas kultūrvidei. 1997. gadā iznākusī otrā daļa atsedza postu, kādu PSRS armija 50 okupācijas gados nodarīja Latvijas laukiem.

Trešajā krājumā iekļautas 110 dokumentu liecības par PSRS armiju Rīgā. Publicētie dokumenti aptver laikposmu no 1940. gada jūnija līdz 1989. gada 27. janvārim. Tie sakārtoti četrās nodaļās. Pirmajā apkopoti dokumenti, kas vēsta par par demobilizēto padomju virsnieku ieplūšanu Rīgā.

iebrucēju iekārtošanos Rīgā 1940. un 1941. gadā. Otrajā nodaļā publicēti materiāli par ēku un dzīvokļu piesavināšanos no 1944. līdz 1952. gadam. Trešā sniedz liecības par demobilizēto padomju virsnieku ieplūšanu Rīgā. Savukārt pēdējā nodaļā iekļauti dokumenti par okupācijas armijas karavīru un virsnieku izdarītajiem kriminālnoziegumiem. Grāmatas uzdevums ir raksturot PSRS militāristu patvalu Rīgā, viņu impēriisko, šovinistisko attieksmi pret pilsētu un tās iedzīvotājiem.

Krājumā ietvertie dokumenti galvenokārt ir Latvijas Valsts arhīva fondu materiālu pirmspublicējumi. Grāmatā iekļauti materiāli no LSPR Tautas Komisāru Padomes/Ministru Padomes Speciālās daļas fonda (270. f.) un Rīgas pilsētas izpildu komitejas fonda (1400. f.).

Riekstiņš Jānis. Ekspropriācija (1940.–1959. gads). – Rīga: Ievanda, 1998. – 127 lpp.

ISBN 9984-612-28-7

Dokumentu krājumā apkopotas liecības, kas sniedz ieskatu ekspropriācijas – īpašuma piespiedu atsavināšanas – gaitā okupētajā Latvijā. Dažādu vērtību atsavināšana jau bija aizsākusies 1940. gada vasarā. Okupācijas iestādēm sākot nacionālizāciju, daudzi iedzīvotāji zaudēja savus uzņēmumus, namus, zemi, kā arī naudas noguldījumus un vērtslietas. 1949. gadā tika konfiscēta visa deportēto manta.

Dokumenti grāmatā sakārtoti tematiskās nodaļās: "Vērtību atņemšanas sākums. 1940. gads", "Naudas iekrājumu atņemšana. 1941. gads", "Zemnieku saimniecību nacionālizācija. 1941. gads", "1941. gada 14. jūnijā aizvesto mantas atņemšanas un realizācijas noteikumi", "Promesošo manta vācu laikā. 1941.–1945. gads", "Bezsaimnieku manta

“pirmajos pēckara gados”, “1949. gada 25. martā aizvesto mantas uzskaitē un realizācija”, “Nesekmīgie mēģinājumi atgūt atņemtu mantu, 1950.-1959. gads” u.c.

Krājumā iekļauti Latvijas Valsts arhīva materiāli, kas atrodas LPSR Tautas Komisāru Padomes/Ministru Padomes fondā (270. f.), LPSR Finansu tautas komisariāta/Finansu ministrijas fondā (327. f.), kā arī vēl citu fondu dokumenti.

Šis vēstures dokumentu krājums ir patiess apliecinājums okupācijas varas realizētajai politikai Latvijā, kas izpostīja daudzu tūkstošu cilvēku dzīvi, kā arī viņiem atņēma godīgi nopelnīto mantu.

VĒSTURE

**Latvijas vēstures atlants / Galv. red. J. Turlajs;
galv. zin. kons. M. Auns. – Rīga: Apgāds Jāņa sēta,
1998. – 88 lpp.: il.**

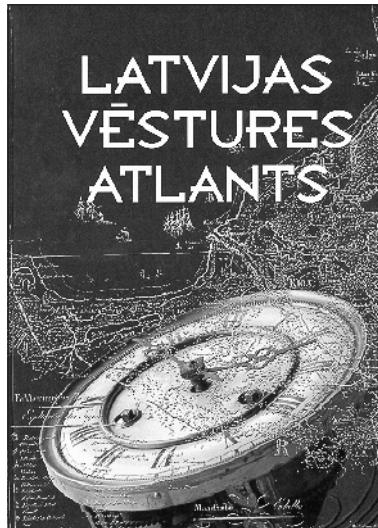
ISBN 9984-07-122-7

Vēstures karšu atlantā ievietotās kartes kronoloģiskā secībā ļauj izsekot visai Latvijas vēsturei. Pirmā nodaļa veltīta laika periodam no vissenākajiem laikiem līdz 13. gs. un sniedz kartogrāfiski uzskatāmu informāciju par pirmajiem iedzīvotājiem, baltiem un citām Baltijā dzīvojošām tautām. Kartes otrajā nodaļā “Viduslaiki” parāda Latvijas teritorijas administratīvo iedalījumu, tā pārmaiņas, karu norises un Hanzas pilsētu tirdznieciskos sakarus no 13. gs. līdz 16. gs. beigām. Nākamajā, trešajā nodaļā ietvertas kartes par vēstures posmu no 16. gs. beigām līdz 18. gs. – Poļu-zviedru karu, Kurzemes hercogisti, saimniecību un kultūru, kā arī Ziemeļu karu un Latvijas teritorijas iekļaušanu Krievijas impērijā. Ceturta nodaļa veltīta t.s. cara laikam – no 18. gs. līdz 20. gs. sākumam. Tajā ievietotas kartes par saimniecību, Napoleona karagājienu, Krimas karu, zemnieku kustību, iedzīvotāju nacionālo un reliģisko sastāvu un izvietojumu, teritorijas administratīvo iedalījumu, 1905. gada revolūciju, kultūru, izglītību, Pirmo pasaules karu, kā arī Rīgas attīstību.

Piektajā nodaļā apkopotās kartes ataino Latvijas Republikas vēsturi – Brīvības cīnas, valsts administratīvo iedalījumu, saimniecības attīstību, izglītību, kultūru, iedzīvotāju izvietojumu un nacionālo sastāvu u.c.

Sestā nodaļa atspoguļo padomju un vācu okupācijas laiku. Īpaši nozīmīgas ir Otrā pasaules kara, izsūtīto Latvijas iedzīvotāju ieslodzījuma vietu Padomju Savienībā, kolektivizācijas, iedzīvotāju skaita izmaiņu un latviešu īpatsvara samazināšanās, PSRS bruņoto spēku izvietojuma Latvijā kartes. Pēdējā nodaļā – kartes par mūsdienu Latviju.

Grāmatā līdzās kartēm ievietotas diagrammas, grafiki, tabulas, kas sniedz vērtīgu informāciju par Latvijas vēsturi, kā arī interesants fotomateriāls.

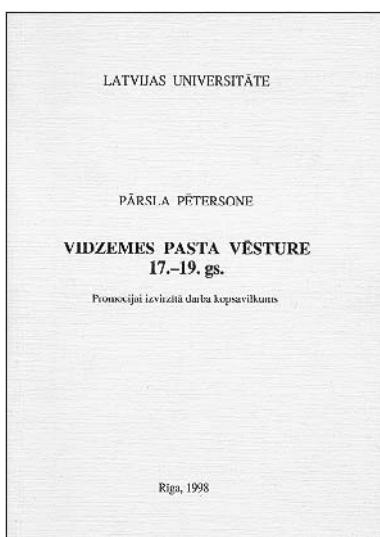
Senā Rīga: Pētījumi pilsētas arheoloģijā un vēsturē / Atb. red. A. Caune. – Rīga: Latvijas vēstures institūta apgāds, 1998. – 415 lpp.: il.

ISBN 9984-601-37-4

Rakstu krājums veltīts 800. gadskārtai, kopš Rīgas vārds pirmoreiz pieminēts rakstītajos avotos – Indriķa hronikā. Tajā apkopoti jaunākie pētījumi Latvijas galvaspilsētas un tās tuvākās apkārtnes arheoloģijā un vēsturē. Krājumā publicētie raksti sakārtoti trīs nodaļās.

Pirmajā nodaļā "Rīga un tās tuvākā apkārtne akmens un bronzas laikmetā" iekļauti G. Eberharda, I. Zagorskas, I. Lozes un J. Graudoņa raksti. Nākamajā nodaļā "Pirmsvācu Rīga" publicēti A. Caunes, E. Smiltnieces, A. Vijupa, J. Apala, R. Denisovas, G. Zariņas, G. Gerharda un A. Vilcānes pētījumi.

Trešajā nodaļā "Rīga un tās tuvākā apkārtne 13.–17. gadsimtā" ietverti Ē. Mugurēviča, V. Bebres, T. Bergas, M. Eihes, A. Celmiņa, G. Jansona, D. Svarānes, S. Tilko, A. Zariņas, M. Zundes, I. Šterna un I. Oses raksti. Grāmata sniedz ieskatu Rīgas senvēsturē un viduslaiku vēsturē, kā arī tās atsevišķās tēmās.

Pētersone Pārsla. Vidzemes pasta vēsture 17.–19. gs.: Promocijai izvirzītā darba kopsavilkums. – Rīga, 1998. – 87 lpp.

Šis darbs sniedz ieskatu autores doktora disertācijas darbā, kas tika sekmīgi aizstāvēts Latvijas Universitātē 1998. gada 22. aprīlī. Tā ievadā tiek iztirzāta pasta un komunikāciju vēstures nozīme dažādu sabiedrības procesu pagātnes izzināšanā.

Disertācijā atspoguļota pasta organizācijas izaugsme Vidzemē no pirmās patstāvīgās pasta līnijas izveides 1632. gadā. Pirmajā nodaļā galvenā uzmanība veltīta zviedru varas iestāžu darbībai, apkārt Baltijas jūrai veidojot sakaru līniju. Tās nozīmīga sastāvdaļa bija Rīgas pastmeistara Jakoba Bekera veidotās līnijas.

Otrā nodaļa atsedz Vidzemes sauszemes sakaru līniju lomu Krievijas impērijas pasta tīklā. Tajā parādīts arī Vidzemes sakaru tīkla stāvoklis pēc Ziemeļu kara, pasta saimniecības atjaunošanas gaita. Nodaļā tiek analizētas pasta pamatlīdzekļi – pasta sūtījumu un ceļotāju pārvadāšana, kā arī "draudžu pasta" izveidošanās, kam bija svarīga nozīme vietējas sakaru sistēmas attīstībā.

Trešajā nodaļā atsegta zirgu pastu nomaiņa ar tehnoloģiski jauniem sakaru līdzekļiem – dzelzceļu, telegrāfu, telefonu u.c.

Darbu papildina arī ekskursi divu atsevišķu pasta iestāžu (Vidzemes guberņas pasta kantora, kas atradās Rīgā Kungu ielā 33, un Straupes zirgu pasta stacijas) vēsturē.

Promocijas darbs Latvijas vēstures literatūrā ir pirmais apkopojošais pētījums par pasta un tā lomas sabiedrībā attīstību. Kopsavilkuma teksts dots latviešu, krievu un vācu valodā. Disertācija izstrādāta, izmantojot Latvijas Valsts vēstures arhīva, Igaunijas Vēstures arhīva un Krievijas Valsts vēstures arhīva materiālus, kā arī pasta vēsturei veltīto literatūru.

Malahovska Lidija. Latvijas transporta vēsture: 19. gs. otrā puse – 20. gs. sākums. – Rīga: "LV" fonds, 1998. – 268 lpp.
ISBN 9984-643-04-02

Grāmatā aplūkota transporta attīstība mūsdienu Latvijas teritorijā, kas 19. gs. otrajā pusē un 20. gs. sākumā ietilpa Krievijas impērijas sastāvā. Pētījumā aplūkotajā laika periodā gan Krievijā, gan arī tās Baltijas guberņas noritēja strauja saimnieciskā modernizācija, kas arī bija iemesls satiksmes ceļu tīkla paplašināšanai. Turklāt Baltijas guberņas šajā laikā ieguva īpašu lomu impērijas ārējā tirdzniecībā un tranzītā.

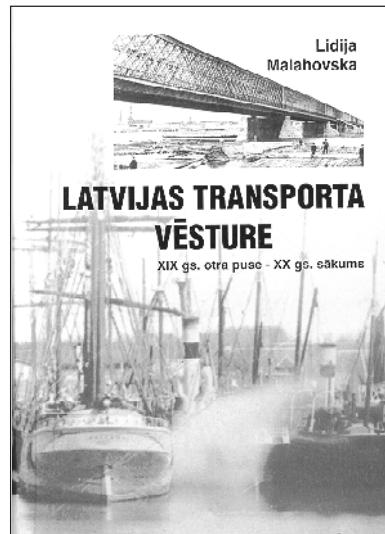
Balstoties uz plašu faktu materiālu, grāmatā analizēta Dinaburgas (Daugavpils), Jelgavas, Tukuma, Liepājas–Romnu, Rīgas–Ventspils dzelzceļa būve un preču pārvadājums pa tiem, dzelzceļa izmantošana pasažieru pārvadājumos un šo pārvadājumu pieauguma intensitāte. Atsevišķa nodaļa veltīta Krievijas valdības dzelzceļu attīstības politikai.

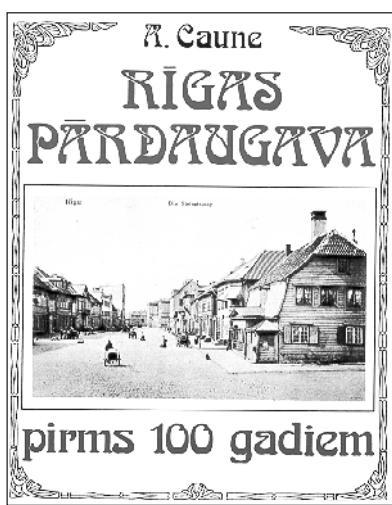
Pētījumā atspoguļota arī Rīgas ostas modernizācija, Ventspils ostas izbūve un Liepājas ostas rekonstrukcija, kā arī šo ostu loma preču eksportā un importā. Grāmatu bagātina tabulas un diagrammas, kas apkopo statistikas materiālu par dzelzceļu un ostu attīstību.

Pētījumā izmantots plašs Latvijas un Krievijas arhīvos esošo materiālu klāsts.

Nozīmīgs izziņas materiāls ir Latvijas Valsts vēstures arhīva Rīgas ostas izbūves darbu pārvaldes fonds (108. f.), Rīgas ostas labiekārtošanas komitejas fonds (2941. f.), Rīgas ostas pārvaldes fonds (5274. f.), Liepājas ostas labiekārtošanas komitejas fonds (798., 5850. f.), Liepājas ostas pārvaldes fonds (48. f.), Ventspils ostas izbūves darbu pārvaldes fonds (5437. f.), Ventspils ostas pārvaldes fonds (196. f.), Rīgas–Orlas dzelzceļa pārvaldes fonds (4589. f.).

Grāmatā iekļauta arī informācija par dzelzceļu un ostu izbūves finansējumu, ko sniedz Latvijas Valsts vēstures arhīvā esošie banku foni. Tā, piemēram, Valsts bankas Rīgas nodalas fonds (98. f.), Rīgas biržas bankas fonds (4833. f.), Rīgas kredītbankas fonds (4809. f.), Rīgas komercbankas fonds (4833. f.) un daudzi citi avoti.

A. Caune. Rīgas Pārdaugava pirms 100 gadiem: Pārdaugavas iedzīvotāji 19. gs. beigu un 20. gs. sākuma atklātnēs. – Rīga: Zinātne, 1998. – 240 lpp.

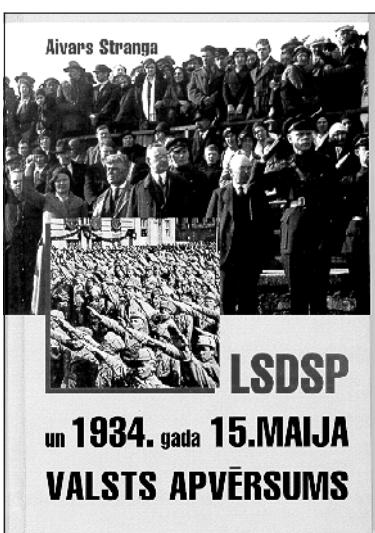
ISBN 5-7966-1163-1

Grāmata turpina vēsturnieka A. Caunes aizsākto seno Rīgas pastkaršu kolekcijas publikāciju. 1994. gadā iznāca viņa grāmata "Rīgas Vecpilsēta pirms 100 gadiem: Pilsēta un pilsētnieki 19. gs. beigu un 20. gs. sākuma atklātnēs".

Šī Pārdaugavai veltītā izdevuma pirmajās piecās nodalās iekļautas pastkartes, kas atspoguļo tās vēsturiskās daļas – Torņkalnu, Āgenskalnu, Ilģuciemu, Pārdaugavas salas, Bišumuižu un Bolderāju. Atsevišķa nodala veltīta Pārdaugavas nomalēm, baznīcām un kapsētām. Interesants pastkaršu materiāls atkopots nodalās, kas vēstī par

Pārdaugavas iedzīvotajiem un notikumiem. Piemēram, grāmatā ievietotas pastkartes, kurās skatām bulgāru pauniniekus, Āgenskalna "dāmu ar sunīti" un jaunavu "parādes" cepurē, ģimeni svētdienas tērpos, ugunsdzēsēju komandu, ledus iešanu Daugavā, pavasara plūdus Akmeņu ielā, plūdos sagrauto Lībekas tiltu, nogrimušā tvaikonīša "Vilma" izcelšanu no Daugavas dzelmes, Krievijas caru Nikolaju II, stādot ozoliņu Pētera parkā, u.c.

Visas grāmatā publicētās paskartes papildina autora paskaidrojumi. Tājos sniegs bagāts izziņas materiāls par ikkatra attēlos redzamo vietu, namu, ielu, kā arī par tajos atspoguļotajiem notikumiem un cilvēkiem. Grāmata rosina ikvienu ieskatīties galvaspilsētas vēsturiskajās vietās un padomāt par pagātnes saistību ar šodienu un šodienas rīdziniekiem.

Aivars Stranga. LSDSP un 1934. gada 15. maija valsts apvērsums: Demokrātijas likteņi Latvijā. – Rīga: Autora izdev., 1998. – 286 lpp.

ISBN 9984-643-06-9

Pētījuma uzmanības centrā ir Latvijas Republikā 1934. gada 15. maijā notikušais valsts apvērsums, kuru īstenoja K. Ulmanis un viņa atbalstītāji. Autors analizē apvērsuma priekšnoteikumus, mēģinot rast atbildi uz jautājumu: cik lielā mērā demokrātijas bojāeja Latvijā bija sociāli, ekonomiski, politiski un psiholoģiski determinēta un cik stiprs pamats Latvijas sabiedrībā bija autoritārismam. Grāmatā īpaši akcentētas tajā laikā pastāvošās pretrunas starp zemniecību un demokrātisko valsti, kā arī starp nāciju un demokrātisku valsti. Iztirzāta K. Ulmaņa personības loma demokrātijas bojāejā.

Pētījumā analizēta arī Latvijas vecākās un lielākās partijas – LSDSP – vieta valsts politiskajā dzīvē, tās politiskās tradīcijās un meklēta atbilde uz jautājumu: kāpēc šī partija nespēja efektīvi aizstāvēt demokrātiju.

A. Sranga norāda: "15. maijs atnesa to sociālo valsti, kurai, atšķirībā no LSDSP konstrukcijām, bija daudz lielākas izredzes uzvarēt: radikāla valsts intervence saimniecībā, neapturams latviešu ierēdu skaita pieaugums, privātā īpašuma sašaurināšana, valsts paternālisms, autoritāra sociāla aizsardzība ..., bet – bez demokrātijas, toties balstījās ideoloģijā, kura sludināja: ekonomiskām problēmām ir politisks risinājums, pie tam par labu pamatnācijai, latviešiem."

Autors arī uzsver, ka, raugoties no ilgtermiņa pozīcijām, šī politika nevarēja gūt panākumus.

Pētījums veikts, izmantojot plašu un daudzpusīgu vēstures avotu un literatūras klāstu, arī Latvijas Valsts vēstures arhīva un Latvijas Valsts arhīva fondus.

Nenoliedzami, šī grāmata ir nozīmīgs ieguldījums Latvijas Republikas politiskās un sabiedriskās dzīves izpētē.

Ščerbinskis Valters. Ienācēji no tālienes: Austrumu un Dienvidu tautu pārstāvji Latvijā no 19. gadsimta beigām līdz mūsdienām. – Rīga: Nordik, 1998. – 95 lpp.: il.

ISBN 9984-510-22-0

Grāmatā aplūkota Latvijas nacionālo minoritāšu, kuru etniskā dzimtene ir Kaukāzs, Vidusāzija un Pievolga, vēsture un sniegtā informācija par šo tautu pārstāvjiem citās Baltijas valstīs.

Pirmajā nodaļā iztirzāta musulmaņu – galvenokārt turku un tatāru – pirmā klātbūtnē Latvijas teritorijā cariskās Krievijas laikā, kā arī aplūkota Rīgas Politehniskajā institūtā studējošo un Baltijas kultūras dzīvē un pārvaldē atbildīgus amatus ieņēmušo kaukāziešu darbību. Otrajā nodaļā atainota šo minoritāšu vēsture neatkarīgajā Latvijā, īpašu uzmanību veltot musulmaņu reliģiskajai dzīvei un kaukāziešu kultūras biedrībām.

Nākošajās nodaļās iztirzāti šo nelielo nacionālo minoritāšu centieni saglabāt savu nacionālo identitāti vācu un padomju okupācijas gados un to stāvoklis Latvijā pēc neatkarības atjaunošanas. Atsevišķa nodaļa veltīta karaīmu tautai, kuras pārstāvji Latvijas teritorijā ieradās jau 19. gs. beigās. Akcentētas Maikaparu dzimtas aktivitātes Latvijas saimnieciskajā un sabiedriskajā dzīvē. Pielikumā iekļauti statistikas materiāli un ziņas par reliģiskajām organizācijām un nacionālajām kultūras biedrībām. Pētījums veikts, izmantojot Latvijas Valsts vēstures un Latvijas Valsts arhīva, kā arī preses materiālus un literatūru.

MĀKSLAS UN ARHITEKTŪRAS VĒSTURE

Muiža zem ozoliem: Ungurmuiža un fon Kampenhauzen dzimta Vidzemē. Katalogs izstādei Rundāles pils muzejā un Herdera institūtā Mārburgā. Gutshof unter den Eichen: Orellen und die Familie von Campenhausen in Livland. Katalog der Ausstellung im Schlossmuseum Rundāle und im Herder-Institut Marburg / Sast. un zin. red. I. Lancmanis. – Rīga: Rundāles pils muzejs; Nordik, 1998. – 381 lpp.: il.

ISBN 9984-510-41-7

Grāmatu veido divas daļas. Pirmajā ieklauti raksti par Kampenhauzen dzimtas un tai piederējušās Ungurmuižas vēsturi. Otrā grāmatas daļa ir 1998. gadā Rundāles pils muzejā notikušās izstādes katalogs, kurš sniedz informāciju un papildu paskaidrojumus par ikvienu no tās eksponātiem.

Krājumā publicēto rakstu autori ir gan Kampenhauzen dzimtas loceklī, gan arī vēsturnieki

un mākslas vēsturnieki. Par Kampenhauzen varenību raksta A. brīvkungs fon Kampenhauzens. Savukārt R. Slenckas sacerējumā aplūkots ģenerālleitnanta brīvkunga Baltzara fon Kampenhauzena dzīves gājums, jo tieši viņš savā īpašumā ieguva Ungurmuižu un tajā uzsāka jaunu ēku celtniecību.

B. fon Barsevičs pievērsies brīvkungu fon Kampenhauzenu Ungurmuižas arhīvam, kurš tagad atrodas Herdera institūta arhīvā Mārburgā pie Lānas. Grāmatā ieklautas arī H. fon Kampenhauzena 70. gados rakstītās atmiņas par Ungurmuižu, kurā viņš pavadija savas bērnības un jaunības gadus.

G. Straubes rakstā analizētas fon Kampenhauzenu draudzīgās attiecības ar hernhūtiešu kustību Vidzemē. A. Meinerte iztirzā Ungurmuižas un tās īpašnieku īpašo lomu zemnieku izglītības attīstībā 18. gs. Vidzemē.

P. Pētersone apkopojuusi arhīvos rodamās liecības par Ungurmuižas vēsturi. I. Dirveiks aplūko Ungurmuižas kungu mājas būvvēsturi. Šīs mājas interjers un tā izmaiņas raksturotas I. Lancmanes un I. Lancmaņa rakstā.

Savukārt D. Ķibilde sniedz detalizētu ieskatu Ungurmuižas apbūves kompleksa un parka vēsturē. Šā ansambla būtiskā sastāvdaļa – dzimtas kapi – atspoguļoti I. Lancmaņa un I. Dirveika pētījumā, bet ūdenssaimniecības būves – A. Eglīša rakstā. Par Ungurmuižas neseno vēsturi – tās aizsardzību un restaurāciju lasāms D. Puķītes un E. Raituma rakstos.

Vairāki grāmatā ieklautie pētījumi tapuši, izmantojot Latvijas un Vācijas arhīvu materiālus. Lielākā daļa rakstu publicēti gan latviešu, gan vācu valodā. Tulkojumu veikušas I. Andersone, Z. Āre, V. Kvaskova, B. Paškevica, S. Pijola un I. Vīnkalne.

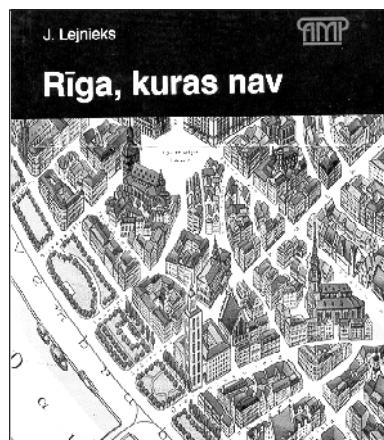
Šajā izdevumā ieklauts bagātīgs ilustratīvais materiāls, kuru veido attēli no Cēsu Vēstures un mākslas muzeja, Latvijas Vēstures muzeja, Valsts Kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas Dokumentācijas centra, Mārburgas Filipa universitātes Mākslas vēstures institūta Foto arhīva, Herdera institūta u.c. fondiem.

Lejnieks Jānis. Rīga, kuras nav. – Rīga: Zinātne, 1998. – 399 lpp.: il. – (Latvijas arhitektūras un mākslas pieminekļi).

ISBN 5-7966-1191-7

Grāmata stāsta par celtnēm, kuras Rīgai projektētas 20. gs. laikā, bet nekad nav tikušas uzbūvētas. Piemēram, somu arhitekta E. Sārinena projektētā Rīgas Amatnieku biedrības ēka (1912), Prāgas arhitekta F. Roita Rīgas Trešais (Latviešu) pilsētas teātris (1911), arhitekta E. Štālberga Tautas nams Tērbatas un Bruņenieku ielas stūrī (1927), arhitekta A. Klinklāva Studentu nams (1933), arhitekta S. Antonova, P. Bērzkalna, N. Voita, A. Gintera konkursam projektētais pilsētas valdes nams Daugavmalā (1937–1938), inženiera T. Pāvulāna projektētais K. Valdemāra ielas tilts (1938), kā arī dažādi īres nami un citas celtnes. Grāmatā ietverts vērtīgs materiāls par padomju laika projektiem – Staļina pieminekli, Rīgas metro, pilsētas centra rekonstrukcijas, viesnīcu, administratīvo un sabiedrisko celtņu plāniem. Grāmata rosina pārdomas par arhitektu iecerēm dažādos gadu desmitos un pilsētas attīstības realitāti.

Grāmatā iekļauts vērtīgs arhitektu zīmējumu, celtņu maketu un Rīgas fotogrāfiju materiāls. Izdevumu bagātina arī speciālo terminu vārdnīca, galveno arhitektūras konkursu Rīgā (1900–1997) saraksts, Rīgas nozīmīgāko ielu saraksts un personu rādītājs. Pētījums tapis, balstoties uz bagātu publicēto un nepublicēto (Latvijas Valsts vēstures arhīva, Latvijas Valsts arhīva, Arhitektūras muzeja u.c.) avotu materiālu.

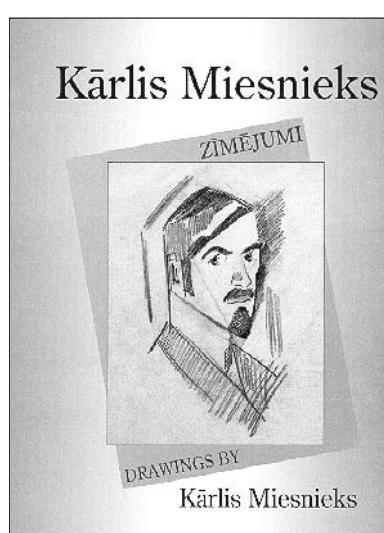

Kārlis Miesnieks. Zīmējumi. (No Latvijas Valsts arhīva fondiem) / Ievada aut. M. Brancis; sast. M. Brancis, L. Klaviņa. – Rīga: Latvijas Valsts arhīvs; a/s "Preses nams", 1998. – 144 lpp.: il.

ISBN 9984-00-299-3

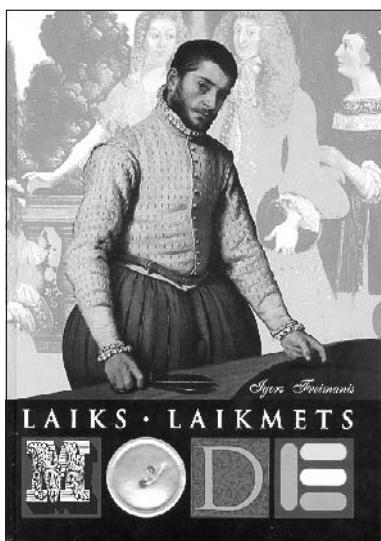
Albumu veido mākslinieka Kārla Miesnieka deviņdesmit zīmējumi, kas glabājas viņa fondā (766. f.) Latvijas Valsts arhīvā. Zīmējumi ir tapuši no 1909./1910. gada līdz 50. gadu sākumam. To tematika ir dažāda – dabas ainavas, klusās dabas, portreti u.c.

Albumā iekļauti arī lielāku darbu uzmetumi, kompozīciju varianti un skices. Grāmatā zīmējumi sakārtoti hronoloģiskā secībā. Pārlapojoš šo albumu, ir iespējams izsekot mākslinieka meistarības un zīmēšanas metodikas attīstībai, atšķirīgām ietekmēm dažādos gadu desmitos, kā arī gūt ieskatu par viņa darba stilu.

Mākslas vēsturnieks Māris Brancis ievadapcerē par Kārļa Miesnieka daiļradi un zīmējuma lomu tajā uzsver, ka agrinā jaunībā K. Miesniekam zīmēšana ir neapjausta vēlme sevi izteikt, kā arī vaļasprieks, bet vēlāk tā kalpo amata apgūšanai un izkopšanai. M. Brancis raksta, ka šis "albums paver durvis uz mākslinieka ikdienu, dod nojausmu par meklējumiem, radīšanas mokām, atradumiem un dažbrīd – ko tur liegties, arī tā ir bijis – par nespēku".

K. Miesnieka zīmējumu albumā iekļautas arī viņa trāpīgās atziņas par zīmēšanu un vairāki rokraksta faksimili. Grāmatu bagātina fotogrāfijas par mākslinieka dzīvi un daiļradi. K. Miesnieka zīmējumu albums ir vērtīgs ieguvums ikvienam, kurš interesējas par latviešu mākslu, kā arī laba liecība Latvijas Valsts arhīva fondu bagātībai un dažādībai.

Freimanis Igors. Laiks. Laikmets. Mode. –
Rīga: Madris, 1998. – 271 lpp.
ISBN 9984-592-85-5

Grāmata ir veltīta tērpu vēsturei. Tā sniedz ieskatu apģērba un tā funkciju, modes attīstībā no tālā senatnes līdz 20. gs. Grāmatu faktiski veido apceres, kuru uzdevums ir uzsvērt atsevišķus vēstures periodus un apģērba kultūras īpatnības tajos.

Aplūkojot senās civilizācijas, autors rod sasaisti starp to kultūras un reliģijas pamatelementiem un tērpiem. Liela vēriņa veltīta arī renesances laikam un tās mākslas darbos atspoguļoto cilvēku apģērbam. Runājot par apģērba kultūru Eiropā agrinajos jaunajos laikos, iztirzāti Francijas un Spānijas galma, muižniecības un karavīru, kā arī vācu zemju iedzīvotāju dažādu sociālo grupu tēri. Visai plaši analizētas arī

19. gs. laikā notikušās izmaiņas Eiropas modē. Autors, izmantojot J. K. Broces zīmējumus, sniedz ieskatu arī rīdzinieku apģērbā 18. gs. beigās un 19. gs. sākumā.

Grāmatā apskatīta arī teātra un baleta kostīmu attīstība. Vairākas nodaļas veltītas atsevišķu tērpa sastāvdaļu, piemēram, cimdu, bikini u.c. vēsturei. Izdevumu bagātina vērtīgs ilustratīvais materiāls.

LITERATŪRAS VĒSTURE

Latviešu literatūras vēsture trīs sējumos. 1. sēj.: No rakstītā vārda sākumiem līdz 1918. gadam / Zin. vad. V. Hausmanis. – Rīga: Zvaigzne ABC, 1998. – 416 lpp.; il.
ISBN 9984-17-033-0

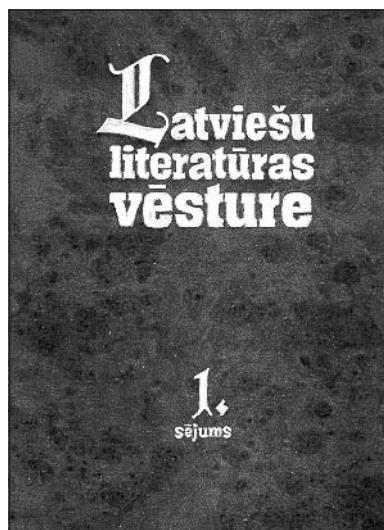
Latvijas Zinātņu akadēmijas Literatūras, folkloras un mākslas institūta veidotās latviešu literatūras vēstures pirmā sējuma autori ir Z. Frīde, B. Gudriķe, V. Hausmanis, J. Kalniņš, I. Treimane, V. Vāvere un V. Vecgrāvis. Grāmatas uzdevums, kā norādīts tās

ievadā, ir "radīt koncentrētu latviešu literatūras procesa izsekojumu", neiekļaujot plašākus monogrāfiskus rakstnieku dzīves un daiļrades apskatus.

Pirmajā nodaļā, kas veltīta literatūras vēstures sākotnei, iztirzāti pirmie Baltijā nonākušie literārie sacerējumi, tapušās hronikas, baznīcas literatūras, kā arī laicīgās literatūras iedīgli. Šajā nodaļā atspoguļota arī apgaisme un racionālisms latviešu literatūrā, Latviešu Draugu biedrības darbība, hernhūtiešu brāļu draudžu literatūra. Tajā ietverts arī pirmo latviešu tautības literātu – Neredzīgā Indriķa, A. Leitāna, A. Līventāla, E. Dinsberga, J. Ruģēna veikuma izvērtējums, atsegta pirmo latviešu avīžu izdošanas nozīme.

Otrajā nodaļā analizēta nacionālās atmodas laika literatūra (19. gs. 50. gadu vidus–19. gs. 80. gadi), akcentējot gan laikmeta iezīmes, gan tās tematisko, žanrisko un virzienu attīstību. Nākamā nodaļa veltīta latviešu literatūrai no 1890. līdz 1905. gadam, kad tā sāka iekļauties pasaules literatūras radošo meklējumu procesā. Ceturtajā nodaļā, iztirzājot latviešu literatūru no 1906. līdz 1918. gadam, atklāta tās daudzveidība, jaunās modernisma strāvas, diskusijas par literatūras uzdevumiem u.c.

Šī grāmata ir vērtīgs apkopojošs izsekojums latviešu literatūras attīstības galvenajām tendencēm.

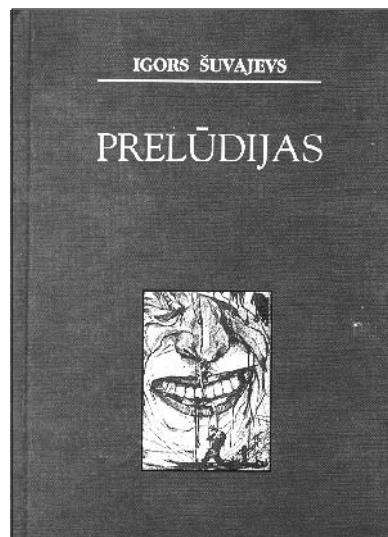
FILOZOFIJA UN VĒSTURES FILOZOFIJA

Šuvajevs Igors. Prelūdijas: Kultūrvēsturiskas un filosofiskas studijas. – Rīga: Intelekts, 1998. – 197 lpp.

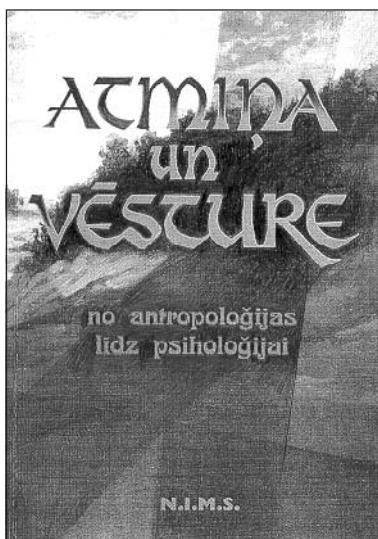
ISBN 9984-600-01-07

Grāmatā apkopoti I. Šuvajeva pēdējo desmit gadu laikā tapušo rakstu pārstrādātie varianti. Autors uzsver, ka nosaukums "Prelūdijas" izsaka grāmatas izveidošanas būtību, jo šie raksti ir "vingrinājumi, priekšspēle" vai "prelūdijas, improvizācijas par noteiktiem tematiem".

Grāmata dalās pārdomās ar lasītāju vairākos problēmlokos. Viens no tiem ir mēģinājums rast atbildi uz jautājumu: kas ir latvieši? To apcerot, autors ieskatās gan vēsturē, gan arī šodienas Latvijas un Eiropas nākotnes kopsakarībās. Liela vērība veltīta arī cilvēka radītās pasaules, kultūras, vides un paša cilvēka izpratnes problēmas dažādiem aspektiem.

Sniegts ieskats arī filozofijas, vēstures un cilvēku domāšanas un priekšstatu attīstībā. Tā, piemēram, iztīrījot vēstures rakstīšanas iespējas, autors uzsver: "Vēsture ir ne tikai zinātne par pagājušo – tā sakņojas mūsu pašu tagadnes ontoloģijā, radot iespēju sevi apjēgt kā vēsturisku būtni. Jautājums par citu vēsturi ir nevis iegribas vai izvēles jautājums, bet gan tagadnes jautājums. Rūpes par vēsturi ir rūpes par patiesību. Tās ir rūpes par sevi pašu. Vēsture ir pārāk būtiska, lai to atstātu tikai profesionālu ziņā. Tāpēc rūpes par sevi pašu ir arī rūpes par patiesību un vēsturi."

Atmiņa un vēsture no antropoloģijas līdz psiholoģijai: Rakstu krāj. / Sast. R. Ķīlis. – Rīga: N.I.M.S., 1998. –139 lpp.

ISBN 9984-9141-4-3

Krājumā apkopoti raksti par Latvijas vēstures un citās humanitārajās disciplīnās līdz šim maz skartu tēmu – sociālo atmiņu. Grāmata, kā norādīts tās ievadā, ir pieteikums "aizsākt un veidot Latvijā sociālo antropoloģiju kā akadēmisku disciplīnu, lai bagātinātu Latvijas humanitāro disciplīnu jomu ar jaunu atzinumu un metožu klāstu".

Pirmajā nodaļā ievietotie R. Ķīla, P. Bērka un I. Ķīles raksti galvenokārt veltīti teorētiskiem jautājumiem.

Otrajā nodaļā iekļautie K. Hamrijas, S. Ševeljē un V. Skutānes sacerējumi iztīrījā kādu sociālās atmiņas eksistences sabiedrībā piemēru.

Trešās nodaļas raksti, kuru autori ir I. Gāle-Kārpentere, R. Ķīlis un S. Sebre, risina atmiņas un kultūras pārmantošanas problēmas Latvijā.

Krājumā publicētie raksti bagātina teorētiskās zināšanas un piedāvā specifisku skatījumu uz vēsturi.